Biuletyn
Polonistyczny

31.05.2026

XXIII Dni Polonistyki w Wilnie – kontynuacja pięknej tradycji

---

Tradycyjne Dni Polonistyki odbyły się w dniach 21-22 maja na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wileńskiego odbyły się. Jak co roku, w cyklu imprez w ramach tego święta wzięli udział studenci polonistyki wileńskiej, a także magistranci i doktoranci z Polski.

Tradycyjnie pierwszego dnia odbyła się międzynarodowa konferencja studencka, w tym roku miała ona nazwę „Lektury filologiczne“. W uroczystości otwarcia konferencji wzięli udział prof. dr Mindaugas Kvietkauskas, dziekan Wydziału Filologicznego, oraz przedstawiciel Ambasady RP w Wilnie, Konsul Zbigniew Ciosek. Konferecję prowadzili studenci II roku polonistyki wileńskiej Ewa Zakrzewska i Daniel Daukszewicz. Jako pierwsi zabrali głos doktoranci z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, mgr Filip Bukowski oraz mgr Agata Czapiewska. W swoich wystąpieniach odnieśli się oni do twórczości Stefana Grabińskiego (*Symbolizm w jednoaktówce „Sen Krysty. Misterium zaduszne” Stefana Grabińskiego*) i Stanisława Przybyszewskiego (*Na szlakach ezoteryki wileńskiej. Wilno jako miasto-medium w eseistyce Stanisława Przybyszewskiego*). Po nich swój referat pt. *Do końca naszego życia pamiętać – kategoria pamięci w „Lalku” Zbigniewa Herberta* wygłosiła magistrantka z Uniwersytetu Warszawskiego Gabriela Grzelak, która przed dwoma laty była na studiach semestralnych na naszej uczelni w ramach wymiany akademickiej Erasmus+. Następnie głos zabierali studenci I-IV roku rodzimej polonistyki, których w tym roku było rekordowo dużo, bo aż 12. W ich wystąpieniach przewijały się tematy dotyczące zagadnień literackich, językoznawczych, kulturoznawczych, a także związanych ze współczesną prasą, grami komputerowymi czy sposobami wykorzystywania w humanistyce sztucznej inteligencji. Obiektem badań polonistów wileńskich były zarówno teksty dobrze znane, takie jak np. poemat heroniczny *Grażyna* Adama Mickiewicza (Józef Jakszta, *„Grażyna” Adama Mickiewicza. Cechy „poematu archeologicznego”*) czy powieść *Kronika wypadków miłosnych* Tadeusza Konwickiego (Karolina Kieżuń, *Wilno wielonarodowościowe w powieści Tadeusza Konwickiego „Kronika wypadków miłosnych”*), jak też twórczość pisarska autorek tzw. regionalnych, związanych z Wilnem i szerzej – Litwą (Juliana Amelia Mickiewicz, *Poetka Karolina Proniewska – muza Antanasa Baranauskasa*; Kamilė Barškutytė, *Portrety kobiet w wybranych utworach Emmy Jeleńskiej-Dmochowskiej*). Wystąpienia pięciorga prelegentów dotyczyły zagadnień językoznawczych, ujętych w różnych kontekstach. Pan Daniel Daukszewicz wygłosił referat pt. *W jakim języku*

Polacy na Litwie korzystają z AI (na podstawie badań ankietowych). Jego koleżanka z roku Ewa Zakrzewska omówiła, w jaki sposób młodzież polska mieszkająca na Litwie, która od bieżącego roku może w swoim kraju zdawać egzamin na prawo jazdy w języku ojczystym, radzi sobie z opanowaniem polskiej terminologii motoryzacyjnej (*Słownictwo motoryzacyjne w języku młodzieży z Wileńszczyzny*). Dwie najmłodsze uczestniczki konferencji studenckiej, studentki I roku polonistyki wileńskiej Wioleta Salwińska i Marta Sadowska, wzięły na warsztat badawczy materiały z dziennika „Kurier Wileński" za rok bieżący. Pierwsza z nich wygłosiła referat pt. *Felietony z dziennika „Kurier Wileński" w 2026 roku*, a druga skupiła się na badaniu tytułów z tejże gazety (*Analiza typów tytułów na pierwszych stronach „Kuriera Wileńskiego"*). Bardzo ciekawy był referat studentki IV roku pani Justyny Idy Candravičienė, pt. *Kognitywny obraz drzew w podaniach Mieczysława Dowojny-Sylwestrowicza.* Autorka przedstawiła fragment swojej pracy dyplomowej poświęconej podaniom ze zbiorów znanego folklorysty litewsko-polskiego, współpracownika warszawskiej „Wisły", redagowanej przez Jana Karłowicza. Problematyki folklorystycznej, ujętej w kontekście porównawczym, dotyczył też referat pani Małgorzaty Raicevičiūtė pt. *Bajka jako pomost między kulturami, czyli o tym, jak opowieści łączą ludzi z różnych stron granicy.* Duże zainteresowanie wzbudziło wystąpienie pana Nazara Magier-Szmana pt. *Polacy - bohaterowie gier komputerowych.*
Wielu słuchaczy po raz pierwszy dowiedziało się o tym, jak bogata i ciekawa jest oferta gier komputerowych, tworzonych zarówno przez Polaków, jak i obcokrajowców, w których są wykorzystywane wątki dotyczące historii, kultury i literatury polskiej.

Językiem konferencji studenckiej był język polski, ale jeden referat został wygłoszony w języku litewskim. Studentka II roku filologii francuskiej na Uniwersytecie Wileńskim, która wybrała studia uzupełniające z polonistyki, przedstawiła wyniki swoich badań dotyczących związków frazeologicznych. Tytuł jej wystąpienia brzmiał: *Frazeologizmy z rzeczownikiem „oko" oraz czasownikami „widzieć", „patrzeć" w języku polskim, francuskim i litewskim. Analiza semantyczna i ekwiwalenty.* Badania pani Mildy pokazały, w jaki sposób znajomość języka polskiego może być przydatna do analizy porównawczej.

Po raz pierwszy w dziejach polonistycznej konferencji studenckiej udział w niej wzięła studentka Wydziału Historycznego, Margaryta Anuszkiewicz. Jej zainteresowania językiem, literaturą i kulturą polską nie są sprawą przypadku, gdyż w przeszłości była ona laureatką Olimpiady Języka Polskiego na Litwie. Pani Margaryta wygłosiła referat pt. *„Podania i legendy wileńskie" po litewsku: różnice między zbiorem Władysława Zahorskiego a wolnym przekładem P. Vingisa.*

Jak co roku, w ramach Dni Polonistyki odbyły się imprezy towarzyszące. W przeddzień konferencji, w dn. 20 maja, miała miejsce wycieczka do wileńskiego Muzeum dworu w Markuciach (lit. Markučiai), do tzw. Puszkinówki, wspominanej m.in. przez Tadeusza Konwickiego w jego „łże-dziennikach". W wycieczce wzięli udział poloniści oraz sympatycy języka polskiego – studenci z różnych kierunków, którzy uczą się języka polskiego jako obcego na poziomie A2. Naszą przewodniczką po pięknie zachowanym XIX-wiecznym dworze w stylu willi szwajcarskiej (architekt – Hieronim Laskowski) była absolwentka polonistyki Uniwersytetu Wileńskiego Marija Konickaja. Przybliżyła nam historię tego miejsca, związanego z rosyjskim inżynierem Aleksiejem Mielnikowem, który majątek Markucie podarował jako posag swojej córce Warwarze (1855-1935). Jej drugim mężem był młodszy syn poety Aleksandra Puszkina, Grigorij. Oboje spoczywają na cmentarzu znajdującym się w pobliżu dworu i kaplicy rodzinnej. Po wycieczce w murach Muzeum dworu w Markuciach odbyła się prelekcja pt. *„Promethidion" Cypriana Norwida jako wstęp do refleksji o sztuce współczesnej (z wątkiem litewskim w tle).* Autorką prelekcji była znana norwidolożka dr hab. Magdalena Woźniewska-Działak (UKSW). Dzień zakończył się – wzorem tradycji majówek filomackich – wspólnym spożywaniem jasnego pieczywa z mlekiem.

Drugą wycieczką w ramach XXIII Dni Polonistyki był wyjazd do miasta uzdrowiskowego Druskieniki. Na początku jednak odwiedziliśmy cmentarz w leżącej w pobliżu miejscowości Rotnica (lit. Ratnyčia), gdzie jest pochowany przyjaciel Adama Mickiewicza, filomata Jan Czeczot (1796-1847). Uczciliśmy 230. rocznicę urodzin poety, zapalając znicze na jego grobie oraz recytując fragmenty jego oryginalnych wierszy oraz harmonizowanych przez niego białoruskich pieśni ludowych. Nie zabrakło też śpiewu *Prząśniczki*, powstałej do słów wiersza Czeczota. W mieście Druskieniki zwiedziliśmy kościół pw. Matki Boskiej Szkaplerznej z początku XX wieku oraz dwa muzea – Muzeum miasta Druskienik i Muzeum Jacquesa Lipchitza (1891-1979), światowej sławy rzeźbiarza, urodzonego w tym mieście. Muzeum miasta, znajdujące się w pięknym dawnym pałacu Kiersnowskich (znanym też później pod nazwą willa Linxma) ma w swoich zbiorach mnóstwo poloników, zaczynając od kopii dekretu króla Stanisława Poniatowskiego o nadaniu miejscowości statusu uzdrowiska, pamiątek po profesorze chemini Uniwersytetu Wileńskiego Ignacym Fonbergu i kończąc na artefaktach dotyczących pobytu w tym miejscu w dwudziestoleciu międzywojennym Hanki Ordonówny czy Juliusza Osterwy. Druskieniki łączą się też oczywiście z nazwiskami takich sław, jak: Józef Ignacy Kraszewski, Stanisław Moniuszko, Władysław Syrokomla, Eliza Orzeszkowa (w tej miejscowości toczy się akcja jej powieści *Ostatnia miłość*), a w dwudziestoleciu międzywojennym – marszałek Józef Piłsudski.

Otwarte niedawno Muzeum Jacquesa Lipchitza, jednego z prekursorów kubizmu, znajduje się w dawnej wilii Markiewiczów, zaprzyjaźnionych z rodziną Čiurlionisów. Najwybitniejszym przedstawicielem tej rodziny był znakomity malarz i kompozytor litewski Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Jego dom rodzinny i muzeum tego twórcy są obecnie w remoncie, ale mieliśmy okazję zobaczyć z bliska to miejsce, otoczone pięknie kwitnącymi drzewami owocowymi i wonnymi bzami.

XXIII Dni Polonistyki na Uniwersytecie Wileńskim dobiegły końca, pozostały ciepłe wspomnienia i nadzieja, że ta tradycja będzie kontynuowana. Za możliwość zorganizowania tego święta dziękujemy serdecznie naszym sponsorom – Wydziałowi Filologicznemu Uniwersytetu Wileńskiego oraz Ambasadzie RP w Wilnie.

Irena Fedorowicz

Centrum Polonistyczne Uniwersytetu Wileńskiego

Słowa kluczowe: Dni Polonistyki, Wilno

Autor: Irena Fedorowicz